

FINESTRA D'OPORTUNITAT

per David Nàcher

Populisme i els partits catalans

Uns dels problemes més recents en les nostres democràcies occidentals és l'ascens en intenció del vot dels partits populistes. Però, què són els partits populistes? On tenen representació? Tenen molt de poder a casa nostra?. Aquestes i d'altres preguntes recurrents són el que intentaré desvetllar al llarg de l'article.

Un **partit populista** és aquell que aprofita el recurs més polèmic possible per intentar aconseguir una majoria de vots. La seva campanya va unidireccionalment cap aquesta intenció i no té cap altre fi que el seu acompliment. Tots els mitjans disponibles s'adapten a aquest fi i al públic que va dirigit. És per això, que el partit adapta el missatge a la població que en aquell moment està escoltant, tot i que pugui contradir-se en part, o totalment, en el que ha dit en el míting anterior.

Normalment, el **missatge és clar i contundent** i destapa les vergonyes que pot tenir una societat. Són missatges directes i que, sovint, els altres partits intenten amagar per pudor o vergonya. Destapen els tabús i diuen que són els únics referents que tenen les persones òrfenes de representants fent bandera d'una dialèctica innovadora, directe i penetrant.

La temàtica pot ser molt variada ja que els partits s'adapten a la perfecció a la societat local i regional on estan situats. Neixen com a petits grupuscles autoanomenats **radicals demòcrates o antisistemes ni de dretes ni d'esquerres**, que l'únic que volen és un futur millor per als seus conciutadans eliminant el problema proposat. Aquests grups van creixent a diferent ritme, però normalment molt ràpids fins a fincar-se amb un bon número de vots a una població o regió concreta, gràcies a la seva adaptació a la societat. A posteriori, fan el salt a la política nacional, ajuntant-se entre ells i creant una gran coalició d'herois en favor de la causa. És aquí on poden obtindre grans quantitats de vots o morir en l'intenta. Han d'aprofitar que el problema ha entrat a l'arena nacional i a l'agenda pública per obtenir una gran quantitat de vots per poder aconseguir escons que els hi donin visibilitat i diners. Si la societat, pensa que ha nivell nacional no té les mateixes prioritats que a nivell local i els deixa de votar el partit

difícilment podrà aguantar a nivell nacional i morirà o tornarà a situar-se exclusivament a les seves àrees locals d'influència.

Una altra opció és que els partits grans o amb representació acceptin les demandes dels partits populistes i les integrin com a pròpies radicalitzant la seva pròpia ideologia. És aquí quan realment hi ha la disputa per als vots. O el partit gran absorbeix el populisme i els seus vots, o els ciutadans, ja molt radicalitzats, opten per l'opció populista, traient vots i ferint el partit gran.

A **nivell Europeu** es concep clarament la temàtica d'aquests partits. Les onades migratòries dels últims 20 i 30 anys han fet el tema de la immigració la gran lluita d'aquests partits que han crescut a infinitats de regions i països. D'altra banda, la temàtica nacional i la pressió de les nacions sense Estat europees també han fet créixer altres tipus de grups més lligats a la lluita per la independència, o a l'inversa, la lluita per la unitat de l'Estat.

El **Front Nacional** de **Marine Le Pen** a França (6,5 milions d'electors), l'**Interès Flamenc** (506.697 vots), el **Partit per la Llibertat** holandès de **Geert Wilders** (amb un màxim històric de 24 diputats de 150), **Alba Daurada grec** (6,92% dels vots) i el **Moviment Cinc Estrelles** de **Beppe Grillo** (25% dels vots) són el màxim exponent d'aquests partits a Europa. Tot i tenir molta representació, la por que aquests grups augmentessin enormement per culpa la crisi no ha estat del tot certa. **Le Pen** i **Wilders** ja tenien una força enorme en el seu parlament abans de 2008 i en l'actualitat els seus vots han estat estables o han caigut, al igual que els Flamencs. En canvi, **Grillo** i **Alba Daurada** si que han tingut més sort gràcies a la crisi, no per la seva presència en el Parlament, sinó per la seva gran impregnació a la societat, sobretot en el cas dels grecs on una part important de la població els defensa.

A casa nostra, quan es parla de populisme i d'islamofòbia tothom pensa directament amb **PxC** i el **senyor Anglada**. No deixa de ser un cas paradigmàtic del que hem explicat. Aquest partit va agafar molt revolt a les eleccions municipals del 2007, on es presentaven per segona vegada, obtenint una gran força en poblacions de la Catalunya interior amb un gran número d'immigrants. A les eleccions catalanes posteriors, es van quedar al llindar de poder entrar en el Parlament amb al voltant de 80.000 vots. Tot i així, la seva activitat no ha pogut sobreviure a un creixement de les tensions nacionals a Catalunya i a les eleccions municipals del 2011, amb en mig d'una gran crisi de valors van treure poc més de 60 regidors a tot Catalunya. Finalment a les eleccions de 2012 van caure els vots a aquesta formació a poc més de 65.000 vots (1,5% del total). Això vol dir que si que té una gran força local, però a l'arena nacional no ha pogut obrir la seva finestra d'oportunitat. El que sí que ha fet, ha sigut enfortir el missatge d'alguns partit en relació a la immigració i radicalitzar el missatge de la gran dreta catalana. Així tenim dos exemples ben clars: La radicalització del missatge del **PPC a Badalona** i la dialèctica del senyor Duran i Lleida en relació a la immigració i als exàmens que haurien de passar.

Ciutadans i UPyD són dos exemples amb discursos populistes

Tot i així i segons la opinió de força experts, PxC no és l'únic partit populista que ha aparegut en el nostre sistema de partits. Altres opcions han aparegut amb força en els últims anys i tot i que el seu discurs no és tant directa com el de l'Anglada, segueixen la pauta dels partits populistes monotemàtics en el missatge. Aquest és el cas del lerrouxisme de **Ciutadans** i la seva guerra contra la política del català (llegir article sobre les eleccions de **Silvio Falcón**), d'**UPyD** i la seva creuada en contra del nacionalisme català i, últimament contra tot, o l'esperança independentista de **Solidaritat Catalana per la Independència** o del senyor Laporta que, tot i la voluntat d'alguns per amagar-ho, no era més que un populisme acceptat pels independentistes enfadats amb ERC. Tots aquests partits ajuden a radicalitzar el panorama de les eleccions catalanes i espanyoles, ja que els grans partits es posicionen més a l'extrem per evitar perdre vots. Tot i no ser l'únic motiu (ni molt menys) aquests partits fan que PSOE i PP siguin més espanyolistes, ERC, CIU i ICV més independentistes i les dretes siguin més dretes i les esquerres més esquerres. Es per això que tot i no tenir un gran poder electoral, si que el té de forma social, radicalitzant la societat i posant temes que estaven fora l'arena política en primera plana.